

Afscheid Ton Bosman (NLJ 16-08-1991)

F. Meijer

Het geweten van het Nat.Lab. gaat op 1 september met pensioen: Ton Bosman. Twintenaar van geboorte, fysicus uit Amsterdam, leerling van Rathenau, onderzoeker van oxydes en halfgeleiders, vervolgens groepsleider van de groep 'luminiscentie van de vaste stof', sinds 1974 adjunct-directeur van de sector 'Vaste Stof' en later tevens secretaris van de directie. Dat is een Nat.Lab.- leven in vogelvlucht. Er ontbreekt in deze beschrijving echter iets wezenlijks, Ton Bosman zelf. Het is wel interessant wat hij gedaan heeft, maar het is belangrijker op welke manier hij het gedaan heeft! Als fysisch onderzoeker van de vaste stof vond hij dat maken en meten bij elkaar hoort.

Door dat zelf stoffen maken werd hij naast een hele fysicus ook een halve chemicus. Dat paste later uitstekend, toen hij adjunct-directeur werd in de 'Chemische Hoofdgroep".

Het 'chemische' sloeg ook meer op de achtergrond van de elkaar opvolgende directeuren, dan op de programma's van de groepen, die altijd een mengsel van chemie en fysica vormden, soms aangevuld met mechanica en biologie.

Als leider van de research-sector beschouwt Ton zich als de sparring-partner van de groepsleider. Hij gaat diep in op de programma's, hij wil zelf overtuigd zijn en hij wil het verband zien waarbinnen het past. Systematisch denken en consistent redeneren. Kritisch voor zichzelf en voor anderen, maar als iets de toets van zijn kritiek doorstaan heeft, staat hij er honderd procent achter en blijft erachter staan. Star, zeggen sommigen, lange termijnvisie zeggen anderen, consistent denkt Ton.

Door zijn manier van werken is alles ordelijk gerangschikt in zijn geheugen. De feiten gaan er pas in als ze bewerkt en verwerkt zijn. Het is niet zo dat Ton een ijzeren geheugen heeft vol met feiten; het is meer een goed geordend mentaal archief waarin alles terug te vinden is. Wat er bijvoorbeeld in 1980 op de CRE (Concern Research Conference) in Eastbourne gezegd is, is nog steeds relevant. Het is dan ook niet moeilijk voor Ton om daaruit te citeren.

Ton Bosman's persoonlijke belangstelling gaat uit naar de relatie met de maatschappij; onderwijs, politiek, economie, geschiedenis.

De belangstelling vind je terug in zijn 'nevenfuncties', secretaris van de Directie, lid van de Budgetcommissie, voorzitter (vanuit Philips) van de Commissie Onderwijszaken van de RCD en bestuurslid van het Philips v.d. Willigenfonds. Hij was lange tijd het enige Nat.Lab.-directielid, dat echt wist hoe het budget in elkaar zat, die zijn weg kon vinden door de rijen cijfertjes en er zinvolle managementinformatie uit kon destilleren.

De directievergaderingen zullen niet meer hetzelfde zijn zonder Ton Bosman. Hij domineerde nooit de vergadering. Zijn inbreng was altijd zakelijk, correct (in de betekenis van juist) en goed doordacht. Er was echter nog een andere inbreng. Hij maakte een uitgebreid verslag van de discussies in de vorm van letterlijke aanhalingen van de kern van wat er gezegd was, met de naam van de spreker tussen haakjes erachter. Deze spiegel achteraf maakt iedereen ervan bewust dat hij zijn eigen inbreng kort en goed geformuleerd moet brengen. Ton's bijdrage was dat hij vastlegde wat de essentie van een discussie was waardoor vergaderingen vaak achteraf beter waren dan op het moment zelf.

De loyaliteit waarmee Ton zich altijd heeft ingezet en zijn inzet tot zijn laatste dag op het lab zijn het kenmerk van zijn manier van werken. Ter zake kundig, systematisch, consistent en loyaal, dat zijn de bijvoeglijke naamwoorden die bij hem horen.

